

หลักสูตร “โตไปไม่โกง”

หลักสูตร “โตไปไม่โกง” มีลักษณะที่พิเศษแตกต่างไปจากหลักสูตรโดยทั่วไป นอกเหนือจาก เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กให้ “โตไปไม่โกง” แล้ว ยังมีความพิเศษในประเด็นหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครู นักเรียน และการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

- ๑) ปรัชญาความเชื่อ : เด็กทุกคนมีความบริสุทธิ์ ไม่มีเด็กที่มีความชั่วร้าย เลวร้ายที่ติดมากับตัว เช่น พันธุกรรมกำหนด เรื่องเลือดชั่ว สันดานไม่ดี เกิดมาก็คดโกง หรือขาดจิตสำนึกและคุณธรรม เป็นเรื่องที่ขาดการพิสูจน์เชิงประจักษ์
พี่น้องที่มีพันธุกรรมคล้ายกัน มีทั้งเป็นคนดีและคนเลว ดังนั้น กระบวนการหล่อหลอม กลุ่ม เกลา ประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในวัยเด็ก ย่อมมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความคิด ความเชื่อ และระบบค่านิยมของแต่ละคน
- ๒) เป้าประสงค์ของโครงการ ให้โอกาสการเรียนรู้ที่ดีที่สุดแก่เด็กกว่าด้วยเรื่องปลูกฝังจิตสำนึกและ ระบบคุณค่าความคิด ความเชื่อ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ผสมผสานสาระกับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ต่าง ๆ เช่น การฟังและการอ่านนิทาน และการถกคุย อภิปรายถึงสาระของนิทาน การใช้สื่อการ เรียนรู้อื่น ๆ ที่สนุก เช่น เพลง การเล่นเกม การเล่นเกม การทำงานศิลปะ เพื่อให้เกิดความ ประทับใจกับสาระ ที่ควรรู้
- ๓) กระบวนการเรียนรู้ที่เด็กมีส่วนร่วมและให้เด็กเป็นผู้ปฏิบัติเอง คิดเอง ทำเอง และขบคิดแก้ปัญหา เอง จะเป็นวิธีการที่สร้างความประทับใจให้แก่เด็กได้มากที่สุด และจะเป็นการเรียนรู้ที่ฝังรากลึกกลง ใน จิตใจและความทรงจำของเด็กได้ยาวนานที่สุด
- ๔) หลักสูตรนี้มีความพิเศษและความเฉพาะเจาะจง เพราะเป็นการนําร่องในความพยายามที่จะสกัด ค่านิยมหลักที่เชื่อว่า จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันอย่างดีต่อการถูกยั่วยุให้กระทำการทุจริต ประพฤติ มิชอบ หรือคอร์รัปชัน
- ๕) ความพิเศษนี้รวมถึงวิธีการเรียนการสอนนั้น ไม่ยึดวิธีการทั่วไป เช่น ครูจะมีบทบาทเป็นผู้นำ ผู้ชี้แนะ ผู้กำกับควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ และเด็กนักเรียนจะเป็นฝ่ายปฏิบัติทดลองทำ โดยมีส่วนร่วม ในทุก กระบวนการและทุกขั้นตอนของทุกครั้งที่มีการเรียนการสอนหรือทำกิจกรรม

๖) เพื่อให้ครูเข้าใจ ส่งเสริมและสนับสนุนการทดลองนำร่อง หลักสูตรได้รวมถึงคู่มือให้ครู การอบรม ครู และการบ้านที่ฝากให้ครูที่สนใจช่วยร่วมพัฒนาหลักสูตรต่อไป นอกจากนี้แล้วยังมีกล่อง อุปกรณ์ สำหรับทุกห้องเรียนในทุกระดับชั้นที่เข้าร่วมโครงการ โดยทุกห้องจะมีกล่องที่มีอุปกรณ์ และ เครื่องมือในการเรียนการสอนครบถ้วน อาทิ คู่มือครู หนังสือนิทาน ซีดีเพลง บทละคร ในกรณีที่มีการเล่นละคร เกม เครื่องมือทำงานด้านศิลปะ ฯลฯ

ครูจะไม่ต้องกังวลในการหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะดำเนินการในวิชานี้ ครูสามารถจะเปิดกล่อง การ เรียนมาใช้ประโยชน์ได้ทุกสัปดาห์ตามสาระการเรียนรู้ที่คู่มือได้กำหนดไว้

๗) เนื่องจากเป็นหลักสูตรพิเศษและหลักสูตรเสริมที่ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร เห็นว่าสำคัญต่อ การสร้าง เด็กเพื่อสร้างชาติ กระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรจึงถูกออกแบบให้มีความแตกต่างจาก การสอน ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปลูกฝังเรื่องคุณค่า ค่านิยม ต้องเน้นทางวิธีการทางตรงแต่ ต้องไม่ ละเลยวิธีการทางอ้อม เพราะเด็กต้องเกิดความรู้สึกประทับใจ และเกิดการดูดซึมซึมซับคุณค่า และ ค่านิยมอย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่ถูกบังคับ ยัดเยียด ความประทับใจนี้จะมีผลกระทบต่อการยึด รากฐานของความเชื่ออย่างลึกซึ้ง ถ้าเด็กได้รับการตอกย้ำคุณค่าอย่างสนุก ขวนคิด ถูกกระตุ้น และ ปลูกเร้าให้คิดให้ทำอย่างสม่ำเสมอผ่านสื่อ และวิธีการต่างๆ ตัวอย่างที่ดี คือ เมื่อเด็กได้ยินเพลงใด เพลงหนึ่งที่เคยร้อง หรือจะเป็นเพลงหลักของโครงการก็ได้ เด็กจะเกิดความทรงจำอันหลากหลาย เกี่ยวกับประสบการณ์ของการฟังนิทาน การละเล่น จากเรื่องของหุ่นมือหรือจากละคร และจากการ ที่ถูกคุยกันทุกครั้งหลังจากได้ทำกิจกรรม

กระบวนการทวนจำ (recall) ของมนุษย์สามารถจะถูกกระตุ้นหรือปลูกเร้าจากสัมผัสต่าง ๆ ได้ ดังนั้น หลักสูตรจึงมุ่งเน้นให้เด็กเกิดความรู้สึกประทับใจ และให้มีแรงบันดาลใจจากสื่อสัมผัสต่าง ๆ ซึ่ง จะทำให้เกิดการคิดและไตร่ตรองเมื่อมีเหตุการณ์ท้าทายหรือล่อแหลมที่ต้องเผชิญด้วย

โดยสรุป หลักสูตรมุ่งหวังจะฉีดวัคซีนอันมีประสิทธิภาพเพื่อให้เด็กได้มีภูมิคุ้มกัน สามารถ จะช่วย ด้านทานสิ่งที่ไม่ดีและสิ่งที่จะมาช่วยในกายภาคหน้าของชีวิต เปรียบเสมือนถ้าเราเคย ฉีดวัคซีนที่ดีมี คุณภาพและประสิทธิภาพ เราสามารถจะมีภูมิคุ้มกันต่อโรคภัยที่ห้อมล้อมเรา ทําให้ เรายังแข็งแรง ไม่ติดเชื่อติดโรคเหล่านั้น

การทำหลักสูตรนี้ จึงเปรียบเสมือนการคิดค้นศึกษาวิจัย วิเคราะห์ และผลิตวัคซีนของการสร้างภูมิคุ้มกันต่อความไม่ดีให้แก่เด็กนักเรียนของกรุงเทพมหานคร ถ้าเด็กนักเรียนได้รับในปริมาณที่เพียงพอและเหมาะสมย่อมจะส่งผลให้มีภูมิคุ้มกันที่ดี ทั้งนี้ มีการถามว่าจะเห็นผลได้อย่างไร หรือจะเห็นผลได้เร็วแค่ไหน คำตอบ คือ ในช่วงทดลองนำร่องดำเนินการหลักสูตรนี้จะมีการ ประเมินว่าหลักสูตรได้ถูกนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรหรือไม่ เด็กนักเรียน และครูมีความรู้สึกอย่างไรกับหลักสูตร มีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด เครื่องมือ สื่อ และวิธีการ ต่าง ๆ ใช้ได้สะดวกและเป็นประโยชน์หรือไม่ การประเมินในขั้นแรกคือการประเมินศักยภาพและ การดำเนินการของหลักสูตร รวมถึงความพึงพอใจของผู้ใช้ซึ่งรวมถึงครูและนักเรียนด้วย

ส่วนผลลัพธ์และผลกระทบในระยะยาวของการปลูกฝังค่านิยม คงต้องให้เวลาพุ่มพัก หยั่งรากฝังในและบ่มเพาะในตัวเด็กระยะหนึ่งก่อน จึงจะประเมินได้อย่างแท้จริงว่าได้เกิดผลมาก น้อยเพียงใด

หลักสูตรคบเด็กสร้างชาติ “โตไปไม่โกง”

“สร้างเด็กไทยให้คิดดี ทำดี นิสัยดี สังคมมีความสุข”

ความเป็นมาในการจัดทำหลักสูตร

ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย ตระหนักในความสำคัญของการสร้างค่านิยมให้คนในสังคมรู้สึกไม่ยอมรับ พฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชันและการโกงทุกรูปแบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งการสร้างค่านิยม ที่ถูกต้องนี้จะเป็นรากฐานสำคัญเพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และเป็นการป้องกันและแก้ไข ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันที่ได้ผลที่สุด จึงได้ดำเนินกิจกรรมเด็กในหลายรูปแบบมาตั้งแต่ ปี พ.ศ ๒๕๔๑ เช่น การจัด ค่ายอบรมเยาวชน เมล็ดพันธุ์ประชาธิปไตยด้านคอร์รัปชัน การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก การประกวดเรียงความ การประกวดภาพเขียน ละครเด็ก การโต้วาที ฯลฯ

ต่อมาเมื่อกรุงเทพมหานครมีนโยบายที่จะเอาจริงเอาจังต่อการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ผู้บริหารกรุงเทพมหานครได้ปรึกษารื้อกับศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม และองค์กรเพื่อความโปร่งใส ในประเทศไทย เพื่อขอให้ช่วยดำเนินการจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันสำหรับใช้ใน โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงได้เกิดความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมระหว่างองค์กรภายใต้โครงการ โรงเรียนสีขาว

ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคมและองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทยได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรคบเด็กสร้างชาติ “โตไปไม่โกง” โดยมีที่ปรึกษาอาวุโสและผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ มาร่วมให้ข้อคิดเห็น โดยมีหลักการสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน ในปีแรก นี้ (พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๔) เป็นการจัดทำหลักสูตรสำหรับนักเรียนระดับอนุบาล – ประถมศึกษาปีที่ ๓ เพื่อนำมาใช้ใน โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะมีการอบรมครูผู้สอนก่อนการนำหลักสูตรไปใช้

วิสัยทัศน์

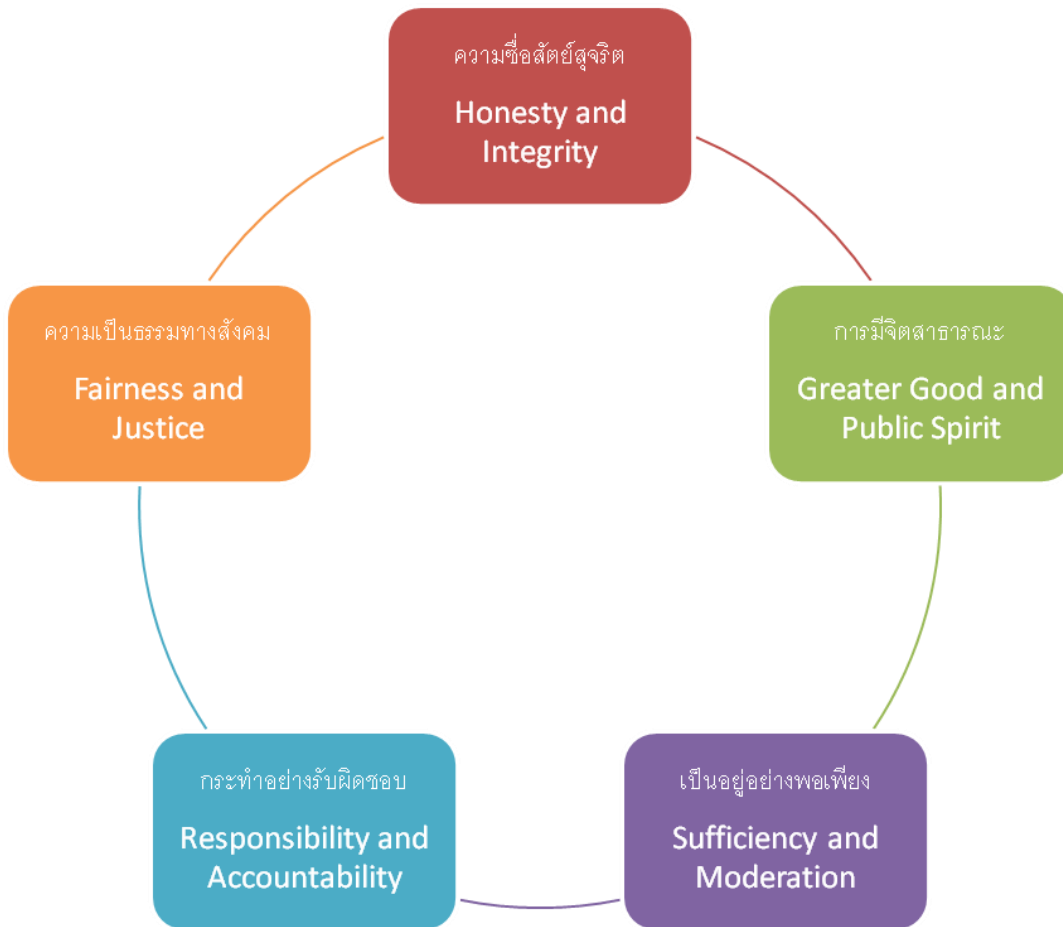
หลักสูตรคบเด็กสร้างชาติ “โตไปไม่โกง” มุ่งหล่อหลอมปลูกฝังให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เปี่ยมไปด้วยค่านิยมและคุณสมบัติน่าพึงปรารถนา ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะ และ รับผิดชอบ ต่อสังคมส่วนรวม รวมทั้งมีความรักในความถูกต้องและเป็นธรรม โดยยึดหลักความพอเพียงในการ ดำเนินชีวิต ซึ่งจะเป็พื้นฐานที่ขาดเสียมิได้ในการสร้างภูมิคุ้มกันต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ และต่อต้าน การเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้รู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติด้วยพื้นฐานของความ ถูกต้องและเป็นธรรม
๒. เพื่อสร้างจิตสำนึกคุณธรรมของผู้เรียน ให้ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น รู้จักจำแนกชั่วดี สามารถ แยกแยะความผิดและความถูกต้อง เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันต่อปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน
๓. เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตสาธารณะ การรู้ รับผิดชอบ และมีวินัย และรักความพอเพียง
๔. เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการคิดและมีวิจารณญาณในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ให้คิดเป็นและปฏิบัติ อย่างถูกต้อง กล้าหาญ และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรบเด็กสร้างชาติ “โตไปไม่โกง” มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นความดีต่อส่วนรวม ๕ ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตสาธารณะ ความเป็นธรรมทางสังคม กระทำอย่างรับผิดชอบ และเป็นอยู่อย่างพอเพียง เพื่อสร้างนิสัยให้ผู้เรียนรักความถูกต้องและความเป็นธรรม เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันต่อปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ไม่ทุจริต ไม่โกง ไม่ยอมรับและรังเกียจพฤติกรรมทุจริตและโกงทุก รูปแบบ

สาระสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรคบเด็กสร้างชาติ “โตไปไม่โกง” ประกอบด้วยสาระ ๕ เรื่อง สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีเนื้อหาของแต่ละสาระ ดังนี้

ลำดับ	สาระและความหมาย	แนวคิด	การนำไปปฏิบัติ
๑	ความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty and Integrity) การยึดมั่นในความสัตย์จริง และในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม มีความซื่อตรง และมีเจตนาที่บริสุทธิ์ ปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นโดยชอบ ไม่คดโกง	การดำเนินชีวิตในสังคมนั้น ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น ไม่ว่าจะซื่อสัตย์ต่อตนเอง หรือผู้อื่น ดังนั้น การที่เราจะมีความซื่อสัตย์สุจริตนั้น เราจะต้องปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตอย่างถูกต้อง และให้เห็นโทษของการไม่ซื่อสัตย์สุจริตว่าจะส่งผลต่อตนเองและ สังคมอย่างไรบ้าง	- พูดความจริง - ไม่ลักขโมย - ทำตัวเป็นที่น่าเชื่อถือ ทำตามสัญญา - ตรงไปตรงมา - กล้าเปิดเผยความจริง - รู้จักแยกแยะประโยชน์ส่วนตัวส่วนรวม
๒	การมีจิตสาธารณะ (Greater Good and Public Spirit) การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีความตระหนักรู้และคำนึงถึงสังคมส่วนรวมมีความ รับผิดชอบต่อตนเองในการกระทำใด ๆ เพื่อไม่ให้เกิด ผลกระทบเสียหายต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคม นั้นนั้น ต้องอาศัยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งการที่สมาชิกในสังคมคิดและทำเพื่อส่วนรวม รู้จักการให้เพื่อสังคม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ และพร้อมที่จะเสียสละหรือช่วยปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม	- ร่วมดูแลสังคม - รับผิดชอบต่อส่วนรวม - เสียสละเพื่อส่วนรวม - เอื้อเฟื้อ เมตตา มีน้ำใจ - ไม่เห็นแก่ตัว
๓	ความเป็นธรรมทางสังคม (Fairness and Justice) การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอ	ทุกคนควรได้รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะแตกต่างกันด้วยเชื้อชาติ	- นึกถึงใจเขาใจเรา - ไม่เอาเปรียบผู้อื่น - รับฟังผู้อื่น

ลำดับ	สาระและความหมาย	แนวคิด	การนำไปปฏิบัติ
	ภาคและเท่าเทียมกัน และ อย่าง มีเหตุผล โดยไม่เลือก ปฏิบัติต่อ เพศ เชื้อชาติ ชน ชั้น สถานะ ทางเศรษฐกิจและสังคม	ศาสนา ภูมิกำเนิด ฐานะ หรือ การศึกษา รวมทั้งต้องไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่นด้วย ดังนั้น การให้ความ เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของผู้อื่น การไม่เอาเปรียบผู้อื่น และ การเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง จะช่วยให้รักษาความเป็นธรรมใน สังคมได้มากขึ้น	- เคารพให้เกียรติผู้อื่น - กตัญญูอย่างมีเหตุผล - คำนึงถึงความยุติธรรม โดยตลอด
๔	กระทำอย่างรับผิดชอบ (Responsibility and Accountability) การมีจิตสำนึกในบทบาท และ หน้าที่ของตนเองและ ปฏิบัติ หน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพ กฎเกณฑ์กติกา พร้อมให้ ตรวจสอบการกระทำได้ เสมอ หากมีการกระทำผิด ก็พร้อมที่ จะยอมรับและ แก้ไขในสิ่งที่ผิด	ทุกสังคมประกอบด้วยสมาชิก หรือ บุคคลที่แตกต่างหลากหลายตาม บทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ที่ เหมือนกันบ้างและต่างกันบ้าง ตั้งแต่ เป็นสมาชิกของครอบครัว สมาชิก ของโรงเรียน สมาชิกของที่ทำงาน และสมาชิกของสังคม ดังนั้น การอยู่ ร่วมกันอย่างสันติสุข เข้าใจซึ่งกัน และกัน ไม่ละเมิดผู้อื่น และพร้อม ยอมรับในการกระทำของตนเองนั้น สมาชิกทุกคนจะต้องเข้าใจความ รับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ ของตนเองและบุคคลต่าง ๆ รวมทั้ง การปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ อย่างมีความ รับผิดชอบ พร้อมที่จะให้มีการ ตรวจสอบได้ มีความเคารพต่อ กฎเกณฑ์กติกาอย่างมีวินัย	- ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด - มีระเบียบวินัย - เคารพกติกา - รับผิดชอบในสิ่งที่ทำ - กล้ายอมรับผิดและรับการลงโทษ - รู้จักสำนึกผิดและขอโทษ แก้ไขในสิ่งผิด - กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง
๕	เป็นอยู่อย่างพอเพียง (Sufficiency and Moderation)	การดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงนั้น ถือว่าเป็น แบบอย่างที่ดี ที่ควร ถือปฏิบัติ การรู้จักความพอดี พอประมาณใน	- รู้จักความเพียงพอ ความพอดี - มีความอดทนอดกลั้น - รู้จักบังคับตัวเอง

ลำดับ	สาระและความหมาย	แนวคิด	การนำไปปฏิบัติ
	คือ การดำเนินชีวิตโดยยึดหลัก ความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่ละโมภโลภมาก รู้จักยับยั้ง ชั่งใจ และต้องไม่เอาเปรียบ หรือ เบียดเบียนทั้งตัวเองและ ผู้อื่น	การใช้ชีวิต การรู้สึกพอใจในสิ่งที่ ตนเองมีอยู่ การรู้ประหยัดและ รู้คุณค่าสิ่งของเป็นเรื่องสำคัญใน การสร้างนิสัยที่เป็นอยู่อย่างพอเพียง จะไม่ทำให้เกิดการดิ้นรนแบบเห็น แก่ตัวและขาดสติ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และสังคมในภาพรวมด้วย	- ไม่กลัวความยากลำบาก - ไม่ทำอะไรแบบสุดขีดหรือ สุดโต่ง - มีสติและเหตุผล

กิจกรรมในหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่ให้ทั้งความสนุกสนานและสร้างสรรค์ ผ่านการเล่นิทาน เกม การละเล่นต่าง ๆ การร้องเพลง กิจกรรมศิลปะ บทกวีและคำคล้องจองสำหรับเด็ก รวมทั้งกิจกรรมสร้างประสบการณ์อื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดอย่างมีเหตุผลและซึมซับคุณค่าแห่งความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และ สร้างความรู้สึกรักชอบซึ้งดี ภูมิใจในการทำความดี รักเกียจคนโกงและคนเก่งแต่โกง

ตัวอย่างกิจกรรมในห้องเรียน เช่น

- กิจกรรมกลุ่มที่แสดงถึงความรักและการดูแลสมบัติสาธารณะ
- การเล่นิทานที่เด็ก ๆ เป็นผู้กล่าวหาญเสียสละเพื่อส่วนรวม
- เรื่องเล่าเกี่ยวกับความกล้าหาญทางจริยธรรมของผู้นำ
- นิทานที่ชี้ให้เห็นโทษแห่งการโกหกและเจ้าเล่ห์
- กิจกรรมที่ชี้ให้เห็นประโยชน์ของความพอเพียงไม่โลภ เป็นต้น

จุดประสงค์รายละเอียดและกิจกรรม

หลักสูตรคบเด็กสร้างชาติ “โตไปไม่โกง” ในระดับอนุบาลชั้นศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งประกอบด้วย สาระทั้งห้าประการดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น มีจุดประสงค์และกิจกรรม ดังนี้ (โปรดดูรายละเอียดการดำเนิน กิจกรรมเครื่องมือการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอนจากคู่มือหลักสูตร เอกสารประกอบ และสื่อต่าง ๆ ที่ได้ จัดเตรียมไว้ในกล่องอุปกรณ์)

สาระที่ ๑ ความซื่อสัตย์สุจริต จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำว่า “ซื่อสัตย์” ซึ่งรวมถึงการไม่หยิบของของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต การพูดความจริงไม่โกหก และการไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยมคดโกงเอาเปรียบผู้อื่น	
กิจกรรมที่ ๑.๑ แหวนแห่งความซื่อสัตย์	จุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและฝึกพฤติกรรมการไม่เอาของของคนอื่นมาเป็น ของตนเอง เก็บของได้แล้วส่งคืน การพูดความจริง ลักษณะกิจกรรม นิทาน และคำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๑.๒ เกมไอ้แหวนอยู่ไหน	จุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนฝึกปฏิบัติการพูดความจริง และการกล้าแสดงออก ลักษณะกิจกรรม กิจกรรมการเล่น
กิจกรรมที่ ๑.๓ การตัดสินใจของตั๊กแตนน้อย	จุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและฝึกพฤติกรรมการไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน ลักษณะกิจกรรม นิทาน
กิจกรรมที่ ๑.๔ แมลง เด็กดี	จุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความตระหนักว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณสมบัติของเด็กดี ลักษณะกิจกรรม กิจกรรมศิลปะ
กิจกรรมที่ ๑.๕ แม่ เหยี่ยวกับลูก	จุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจถึงผลของการลักขโมย ลักษณะกิจกรรม นิทาน และคำคล้องจอง/เพลง

กิจกรรมที่ ๑.๖ เจ้าไต่กับขาวนา	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของตนเองอย่างซื่อสัตย์สุจริต ลักษณะกิจกรรม นิทาน และคำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๑.๗ เด็กเลี้ยงแกะ	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความสำคัญของการพูดความจริง และโทษของการโกหก ลักษณะกิจกรรม นิทาน และคำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๑.๘ หนูสัญญา	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนฝึกพฤติกรรมการรักษาสัญญา และการรักษาคำพูด ลักษณะกิจกรรม คำคล้องจอง/ เพลง
กิจกรรมที่ ๑.๙ ลาเจ้าอุบาย	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต ลักษณะกิจกรรม นิทาน และคำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๑.๑๐ เทพารักษ์กับคนตัดไม้	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการพูดความจริง และ โทษของ การโกหก ลักษณะกิจกรรม นิทาน
กิจกรรมที่ ๑.๑๑ คนเจ้าเล่ห์กลับกลอก	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเกิดการตระหนักต่อโทษของการใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกลวง ผู้อื่น ลักษณะกิจกรรม กิจกรรมการเล่น
กิจกรรมที่ ๑.๑๒ เหรียญทอง ๑๕ เหรียญ	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเกิดความซื่อสัตย์ ลักษณะกิจกรรม นิทาน

สาระที่ ๒ การมีจิตสาธารณะ จุดประสงค์ ๑. เพื่อให้เข้าใจความสำคัญของส่วนรวม และรู้จักจำแนกส่วนตัว-ส่วนรวม ๒. เพื่อฝึกปฏิบัติการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ได้แก่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม การเคารพกฎกติกา ๓. เพื่อให้เข้าใจลักษณะของผู้นำที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	
กิจกรรมที่ ๒.๑ รถไฟพูน ปูน	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน เราอยู่คนเดียวไม่ได้ ส่วนรวมจะดีได้ ถ้าทุกคนเสียสละทำตามกติกาและประโยชน์ของส่วนรวม ลักษณะกิจกรรม กิจกรรมการเล่น
กิจกรรมที่ ๒.๒ รถไฟสามัคคี	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน เราอยู่คนเดียวไม่ได้ ส่วนรวมจะดีได้ ถ้าทุกคนเสียสละทำตามกติกาและทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ลักษณะกิจกรรม คำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๒.๓ เรารักประเทศไทย	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสร้างความผูกพันต่อชาติบ้านเมือง ลักษณะกิจกรรม คำคล้องจอง/เพลง และกิจกรรมศิลปะ
กิจกรรมที่ ๒.๔ ตำนานปาห้องโก้	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเห็นว่า คนโกงสามารถทำลายคนดีได้อย่างไร ลักษณะกิจกรรม นิทาน

กิจกรรมที่ ๒.๕ คทา วิเศษ	จุดประสงค์ เพื่อฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎกติกา ลักษณะกิจกรรม คำคล้องจอง/เพลง และกิจกรรมศิลปะ
กิจกรรมที่ ๒.๖ ตัวยักษ์กินเมือง	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจความสำคัญของกฎเกณฑ์กติกา และโทษของการ ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกา ลักษณะกิจกรรม นิทาน
กิจกรรมที่ ๒.๗ อนุบาล Walk Rally	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่า กฎเกณฑ์อาจเหมือนหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ สถานที่ ลักษณะกิจกรรม กิจกรรมการเล่น และกิจกรรมศิลปะ
กิจกรรมที่ ๒.๘ เข้าแถว	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกา ลักษณะกิจกรรม คำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๒.๙ วีรบุรุษน้อย	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียน เรียนรู้การเสียสละเพื่อส่วนรวม ลักษณะกิจกรรม นิทาน
กิจกรรมที่ ๒.๑๐ แสงสว่างจากประภาคาร	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้การเสียสละเพื่อส่วนรวม ลักษณะกิจกรรม นิทาน

สาระที่ ๓ ความเป็นธรรมทางสังคม จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความกล้าหาญทางจริยธรรม ทั้งการยึดมั่นที่จะรักษาความถูกต้องและการยอมรับผลการกระทำของตน ตลอดจนเรียนรู้คุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่กล้าหาญและยึดมั่นในความดี	
กิจกรรมที่ ๓.๑ หนูผู้กล้าหาญ	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงความกล้าหาญทางจริยธรรมว่า มาจากจิตใจที่กล้าหาญ เป็นสำคัญ ดังนั้น พลังความกล้าหาญไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดของร่างกาย ทุกคนสามารถเป็นคนกล้าหาญและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้องได้ ลักษณะกิจกรรม นิทาน
กิจกรรมที่ ๓.๒ เกมพลังหนู	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องความกล้าหาญ และความสามัคคี ลักษณะกิจกรรม กิจกรรมการเล่น
กิจกรรมที่ ๓.๓ หนูคืนเนย	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ถึงความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำและแก้ไขในความผิดพลาด ลักษณะกิจกรรม กิจกรรมการเล่น
กิจกรรมที่ ๓.๔ พญาลิง	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงคุณสมบัติของผู้นำว่า ต้องมีความดี ความกล้าหาญ และความเสียสละ ลักษณะกิจกรรม นิทาน และคำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๓.๕ มาร์ชคุณธรรม	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องคุณธรรมและการเป็นผู้นำผู้ตาม ลักษณะกิจกรรม คำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๓.๖ หมาปากบักลูกแกะ	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องความสามัคคีเพื่อการต่อสู้กับความชั่ว ลักษณะกิจกรรม นิทานคำคล้องจอง/เพลง

สาระที่ ๔ กระทำอย่างรับผิดชอบ จุดประสงค์ เพื่อให้เข้าใจความสำคัญของหน้าที่และฝึกฝนลักษณะนิสัยความรับผิดชอบต่อ อย่าง รับผิดชอบต่อ และการยอมรับผิด	
กิจกรรมที่ ๔.๑ มือของหนู	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับมือว่า สามารถทำหน้าที่ และทำประโยชน์ ต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นมือเด็กหรือมือผู้ใหญ่ ลักษณะกิจกรรม คำคล้องจอง/เพลง และกิจกรรมศิลปะ
กิจกรรมที่ ๔.๒ มือนี่มีประโยชน์	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับมือว่า สามารถทำหน้าที่ และ ทำประโยชน์ ต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นมือเด็กหรือมือผู้ใหญ่ ลักษณะกิจกรรม คำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๔.๓ นิ้วโป้งชี้โก่ง	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่า การขโมยเป็นกระทำที่ไม่ถูกต้อง และไม่สามารถ ยอมรับได้ ลักษณะกิจกรรม นิทาน และคำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๔.๔ ตีกตอกชี้เงาเงิน	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบต่อ ลักษณะกิจกรรม นิทาน และคำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๔.๕ ทำไมหนูชอบลิ้ม	จุดประสงค์ เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนมีรับผิดชอบต่อหน้าที่ ลักษณะกิจกรรม นิทาน, คำคล้องจอง/เพลง และกิจกรรมศิลปะ
กิจกรรมที่ ๔.๖ ระบายไม้กวาด	จุดประสงค์ เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ลักษณะกิจกรรม คำคล้องจอง/เพลง
กิจกรรมที่ ๔.๗ ข่ายโยงกับต้นไม้	จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และความ รับผิดชอบต่อ ลักษณะกิจกรรม นิทาน

สาระที่ ๕ เป็นอยู่อย่างพอเพียง จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้แนวความคิดการมีชีวิตที่พอเพียง โดยเฉพาะเรื่องโทษของความโลภ และการทำอะไรเกินตัว	
กิจกรรมที่ ๕.๑ เด็กโลก	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่า ความโลภเป็นสิ่งที่ไม่ดี ลักษณะกิจกรรม นิทาน
กิจกรรมที่ ๕.๒ คนเลี้ยงแพะ	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าความโลภเป็นสิ่งที่ไม่ดี ลักษณะ กิจกรรม นิทาน และกิจกรรมศิลปะ
กิจกรรมที่ ๕.๓ กากับหงส์	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียน เรียนรู้ที่จะภูมิใจและพอใจในสิ่งที่ตัวเองเป็นสิ่งที่ตัวเองมี ลักษณะกิจกรรม นิทาน และกิจกรรมศิลปะ
กิจกรรมที่ ๕.๔ ลูกอึ่ง อากับแม่	จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียน เรียนรู้ที่จะไม่ทำอะไรเกินตัว ลักษณะ กิจกรรม นิทาน และกิจกรรมการเล่น

การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล

๑. คู่มือและสื่อการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามสาระ ๕ ประการในหลักสูตร คบเด็กสร้างชาติ “โตไปไม่โกง” จะมีกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับปลูกฝังคุณธรรมในจิตใจ ผู้เรียนโดยตรง โดยจะมีคู่มือหลักสูตรสำหรับครูผู้สอน ซึ่งในคู่มือหลักสูตรจะระบุรายละเอียดของกิจกรรมและ การใช้เครื่องมือการเรียนรู้ของแต่ละสาระโดยละเอียด ซึ่งประกอบด้วย เพลง เกม ชุดกิจกรรม นิทาน ศิลปะ ละคร ซึ่งในกล่องอุปกรณ์สำหรับครูผู้สอนจะมีสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ แผ่นซีดีเพลง หนังสือนิทาน บทละคร ภาพประกอบ รวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ ส่งเสริมคุณธรรมในหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนควรจัดเวลาน้อยที่สุด ๑ คาบต่อสัปดาห์ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ หรืออาจเพิ่มเติมด้วยการสอดแทรกเนื้อหาสาระเข้าไปเพื่อสร้างประสบการณ์หรือการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามสาระ ๕ ประการ ครูผู้สอนสามารถใช้กิจกรรมหลาย ๆ ครั้ง หลาย ๆ แบบและทำประจำสม่ำเสมอเพื่อที่จะได้ซึมซับลงในจิตใจเด็กจนเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว

๓. การเตรียมตัวของครูผู้สอน

การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามสาระ ๕ ประการในหลักสูตร คบเด็กสร้างชาติ “โตไปไม่โกง” ครูควรศึกษาเนื้อหาในหลักสูตรและกิจกรรมในแต่ละเรื่องให้เข้าใจก่อน การนำไปใช้อย่างไรก็ตามครูผู้สอนสามารถปรับแนวทางการดำเนินกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

๔. การประเมินผล

ครูผู้สอนประเมินผลด้วยการสังเกตพฤติกรรมและการสนทนาซักถามเด็กแบบไม่เป็นทางการ และสอบถามพฤติกรรมเด็กจากผู้ปกครอง และจัดทำสมุดบันทึกพฤติกรรมโดยพิจารณาตามจุดประสงค์ของ กิจกรรมในสาระ อย่างไรก็ตามจะไม่มีมีการประกาศผลให้ผ่านหรือไม่ผ่าน ครูผู้สอนต้องเป็นผู้พิจารณาพร้อมกับ ผู้บริหารสถานศึกษาในกรณีที่พบว่าเด็กมีปัญหาพฤติกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเป็นรายบุคคล

แนวทางการประเมินสำหรับครูผู้สอน ระดับอนุบาล

สาระ	จุดประสงค์การเรียนรู้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์	ระดับคุณภาพ
ความซื่อสัตย์ สุจริต (Honesty and Integrity)	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำว่า “ซื่อสัตย์” ซึ่งรวมถึงการไม่หยิ่งของผู้อื่นโดยไม่รับอนุญาต การพูดความจริง ไม่โกหก และการไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยมคดโกงเอาเปรียบผู้อื่น	- พูดความจริงไม่พูด โกหก - ไม่หยิ่งของผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ	- ดี (ไม่เคยโกหก ไม่เคยหยิ่งของผู้อื่น) - ควรปรับปรุง (มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต้องปรับปรุง)
การมีจิต สาธารณะ (Greater Good and Public Spirit)	- เพื่อให้เข้าใจความสำคัญของส่วนรวม และรู้จักจำแนกส่วนตัว-ส่วนรวม - เพื่อฝึกปฏิบัติการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ได้แก่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม การเคารพ กฎ กติกา - เพื่อเข้าใจลักษณะของผู้นำที่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	- รู้จักแยกแยะของ ส่วนตัว เช่น หนังสือ ของเรา ดินสอของเรา และส่วนรวม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ของห้องเรียน - เสียสละเพื่อตนเองและผู้อื่น และเคารพกฎ กติกา - ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาของคนอื่น	- ดี (มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างสม่ำเสมอ) - ควรปรับปรุง (เห็นแก่ตัว เอาเปรียบคนอื่น เอาเปรียบส่วนรวม)
ความเป็นธรรม ทางสังคม (Fairness and Justice)	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความกล้าหาญทางจริยธรรม ทั้งการยืนหยัดที่จะรักษาความถูกต้องและการยอมรับผลการกระทำของตน ตลอดจนเรียนรู้คุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ กล้าหาญและยืนมั่นในความดี	- รักความถูกต้อง - รู้จักยอมรับผิดและขอโทษ - ไม่เอาเปรียบผู้อื่น - มีความเป็นผู้นำเสียสละ กล้าหาญ	- ดี (มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างสม่ำเสมอ) - ควรปรับปรุง (ไม่ยอมรับผิดเอาเปรียบคนอื่นเอาเปรียบส่วนรวม)

สาระ	จุดประสงค์การเรียนรู้	พฤติกรรมที่พึงประสงค์	ระดับคุณภาพ
กระทำอย่างรับผิดชอบ (Responsibility and Accountability)	- เพื่อให้เข้าใจความสำคัญของหน้าที่และฝึกฝนลักษณะนิสัยความรับผิดชอบต่อกรกระทำอย่าง รับผิดชอบ และการยอมรับผิด	- รู้จักหน้าที่ของตนเอง - มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น - มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม - รู้จักยอมรับผิดและขอโทษ	- ดี (มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างสม่ำเสมอ) - ควรปรับปรุง (ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ ไม่รับผิดชอบต่อส่วนรวม ไม่ยอมรับผิด)
เป็นอยู่อย่างพอเพียง (Sufficiency and Moderation)	- เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ แนวคิดการมีชีวิตที่พอเพียง โดยเฉพาะเรื่องโทษของความโลภ และการทำอะไรเกินตัว	- รู้จักความพอเพียง ไม่ใช่จ่ายเกินความจำเป็น - ไม่โลภ ไม่อยากได้ของคนอื่น - รู้จักความพอดี ไม่ละโมภ ไม่ตะกละ	- ดี (มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างสม่ำเสมอ) - ควรปรับปรุง (อยากได้โลภมาก สรุ่ยสุร่าย)